

Baltijas Semkopis.

Maksa:

Par gadu 2 r., par 1/2 gadu 1 r. 10 l., par 3 mēn. 60 l.; ar pērfūstīšanu: a) par pastu: 2 r. 60 l., 1 r. 40 l., 90 l.; b) Jelgavā: par gadu 2 r. 30 l.

Sludinājumi

mašā 5 kap. j. par rindinu.

3. gada-gājums.

Atstāvēšana:

Jelgavā: „Balt. Semkop.” redaktors, Katoļu eelā № 2 (sehtā); Rihgā: Eelā Kaleju-eelā № 4, pee Kapteina l. un Lūgava l. l. grahmatu-bodē un pee Lerchendorff l. Raifu-eelā № 13. Zitur: Pee mahzitateem, skolotajiem, pag. wezateem, strihweeem ic. un wifās grahmatu-bodēs.

№ 14.

Jelgavā, treschdeenā, 6. aprīlī.

1877.

Rahditājs: Laukfaimneeziba: Semkopības kalenderis preefch aprīlā mehnescha. Preefch daudseem. Wez-Sahtas semkopības skola. — Wahrpas: Gītus (uhdenainus) kartupekus. Labība. Zirzeni. Pelejumus. Meetes (raugs). Mīhtkas istapies. — Wispahriga dāfa: Anglijas melnē dimanti. — Skolas nodāfa. — Daščabas finas: No eefchsemehm. No ahrsemehm. Jaunakas finas. — Atbilbes. — Sludinājumi.

Laukfaimneeziba.

Semkopības kalenderis preefch aprīlā mehnescha.

No Sintenis.

Lihds schai deenai, 23. martā, kur mehš schihs rindinas rakstam, seema muhs wehl naw atstahjuhi; wehl stahw sneegs, wehl lamānu zeksch naw beidsees, bet lihds schim seema ne ka naw samaitajuhi; seemas sehja wehl gluschī wefela; tomehr mehš wehl ne-efam par kalnu pahri, aprilim daudfreis fauni eedomi, kas wehl ar weenu war launumu padarit. Bet zerefim, ka ari wīnsch mums labumu atnesihs un muhs ihsti bagatigam gadam wedihs preti, kura mums wīseem tīf toti wajaga.

1) Sagatawo sawu faimneezibas plahnu preefch wifa gada; apnemees labi daudš pašrahdat, bet ne-ufahz ari wairak, ka ar saweem darba spēheem eespehj padarit; ko dari, to dari lihds galam un ne wis lihds pusei ween.

2) Lopus paturi zil ilgi ween eespehjams kuhsti, kad ari tas wairak maksā. Bet ja tu teefcham buhtu pahrrēhkinajees, tad paturi to atminā ka labu mahzibu preefch nahlotnes. Mudsē wairak labas baribas un ruhpejees, ka sawus lopus wifu gadu wari weenlihdsigi isbarot; kamehr tu to newari, tamehr no lopeem un no wifās faimneezibas leelu eenemschānu newari pauahkt; leesi lopi, leesi lauki, leefas naudas eenemschānas.

3) Mehsti ir stahdu bariba! bet ta pat ka lopi kreetni jabaro, tā pat jaruhpejahs ari, ka stahdeem buhtu kreetna bariba. Ja nu tu ari tagad pawafari kuhstmechslus newari stipri pawairot, tad tomehr tawā faimneezibā wehl daudš zitu weelu, kuras par stahdu baribu war isleetat, ja tos krahj un kahrtigi sagatawo; un preefch tam ih-pašči tagad aprīlī, kur lauku-darbi wehl naw sahkschees, isdewigs laiks. Ja seme islaidusees, tad leez nomehst wifu pagalmu, ap eh-fahm, it tihri; tā dabusi daudš wejumu mehslu, is kureem it brangu kompostu wari isgatawot un bes tam wehl taws pagalms buhs tihrs un skaidris.

4) Ja plawas gribi pahrlabot, tad aprilis preefch tam tas labakais laiks; seme wehl mihsta, krumi wis weeglak isplehchami un ari fuhna weegli iszejama. Tomehr tas wifš nelihds ne ko daudš, ja ne-ufwed ari kahda masuma mehslu; pelni, kompost-seme un seme no grahwjmaleem preefch tam deriga.

5) Ari plehjumis wari aprīlī wis labak art, kamehr lauka darbi wehl naw sahkschees; bet pahrdomā pa preefchu it labi, eekams kahdu gabalu no wezhām gamibahm usplehch; nedari to, ja tew jau tagad preefch wezās semes mehslu nepeeteek; atminees ar weenu, ka pahrat daudš semes apatšč arkla ne kahdas fwehtibas ne-atnef.

6) Melanj uhdenim us lauka stahwet! Saunā sehja to nepanes, tapat ka kad sneegs us daščahm weetahm par daudš ilgi stahw; rudsu sehja tur is reis ispuhst.

7) Ja pehrnajo ahbolinu gribi us lapahm gipfot, tad aprīlī preefch tam laiks, kad ahbolinšč sahst augt; dari to no rihta agri, kamehr wehl rafa, un rahmā laikā. Ar 1 lihds 1 1/2 puhra us puhraweetu peetiks.

8) Ahbolina issehshānas laiks us rudseem un kweefcheem, pehz wezās wihses, ari tuwojahs; dari to drihs, eekams seme ischuhst, zitadi daudš graudu ne-ufdihgt. Bet pamehgini ari reis ar ee-efschānu, ka „B. S.” 12. num. bija mahzijiis.

9) Ar pawafara darbeem ne-efahz laukā par agri! bet ja seme jau deefgan faufa, tad ej drofchi pee darba; agrakās sehjas, ja tahs labi eestrahdā, arweenu labak isdodahs ne ka wehlās sehjas. Neskatees pehz sehjas-nedetahm kalenderi! Kalenderus taiša zilweki; bet mihkais Deewš taiša laiku, un pehz laika ween semkopim jastatahs, weenu gadu agrak, otru wehlak, raugotees pehz tam, kahdu Deewš laiku dod.

10) Wafaras kweefchi, wafaras rudsi, firni un wihki panef agras sehjas; pehz tam wari ausas, un pret mehnescha beigahm, kad seme jau drufzin siltaka, ari agros kartupekus un diwfanšču meeschus isseht. Bet mehgini ari ar mistru, tu drihs pahrlēezinafees, kahds leels labums pee tam. Pelefee firni, wihki, ausas un diwfanšču meeschi kopā issehti aug toti brangi un falmi no teem toti labi. Ari baltee firni ar ausahm kopā isaug ar weenu it labi.

11) Pahrahdā laukā is katru darbu labi un tihri! Laukam wajaga buht tawam leelam dahram. Seh, ar un eze labi, un kad efi beidsiis, tad pats few warefi teikt, ka darbu efi labi padarijis. Ne-aijnirsti waijadsigo uhdens wagu, ari tahs ir pawafari waijadsigas un fargā labibu no uhdena, ja wafarā daudš leetus lihst.

12) Dahrsā tew aprīlī ihsti daudš darba. Ja tew ir augtu-koti, tad nogrees teem wezos teewos farus, isnihzini kukainu perektus un ufleez kokeem ari drufzin mehslus; pelni ar futraju kopā preefch tam toti derigi.

Kahpostu, kahku, rahzenu eedehstus isaudsē pats, tad tee isnahf lehtak un ir labaki. Bes gurkeem un pupahm wari wifās zitas dahra augtu fehklas isseht; kaposteem, fihpoleem un wehlak ari gurkeem atwehlē to labako bagatāko semi, ja gribi daudš augtu eeguht.

Preefch daudseem.

No S. Kievers'a.

„Kahdi skunsts mehsti wis labaki buhtu preefch fih-polu un burfānu andšinaschānas weeglā smiltis semē bruh-kejami?” (Gefuhtiti jautajeemi dehl isklaidroschānas „Balt. Seml.”)

Ja smiltis semei, kurai kuhdras netruchst un kura jau no dabas, jeb zaur kahrtigu aplofchānu spēhzigā, kahdu tilpat burfāni ka ari fihpoli pagehr, zaur skunsts mehsteem it ihpašči kaliju pašneegsim, tad pateefi us labeem augteem gaidifim. — Ja wahju smilti gribetu zaur skunsts mehsteem ween bagatu jeb augligu padarit, tad tas buhtu tā

pat, ka kad leelopu gribetu ar graudeem ween, bes seena un salmeem usturet. — Bereju, ka Zuhju seme, kur siphelus un burkanus gribat feht, ir no spehzigas, audseligas dabas un isgahjajcha gada ar stalu mehfleem labi mehflota. —

Wehl lehtati us scho jautajeenu atbildetu, kad Zuhju semes ihpaschibas klastaf pasihitu; kad sinatu, kahda apakshahrta Zuhju smilts semei, waj mahls, grants jeb smilts un waj beesja ir augliga semes kahrta. Kad nu to wisu nesinu, tad pee profesora f. Bergstrand*) mahzibahm turedamees, nemsim preeksch:

I. melnas, smiltainas semes ar grants jeb smilts apakshahrta us 1 puhra-weetu 4 pudi supersoffata un 3 pudi sehwekshahbu kali-magneesiju; — bet ja seme naw deesgan spehzig, tad dosim wehl ari 1 pudu sehwekshahba amonijaka,

II. smilts semei ar grants apakshahrta derehs us 1 puhru. 4 pud. supersoffata, 1½ pud. sehwekshahba amonijaka un 2 pud. sehwekshahbas kali-magneesijas.

Mehfli kopā weentihdigi samaisami, us dobehm uskafami un reise ar sehflu, jeb preeksch stahdischanas semē paselki eekapajami. — Ja supersoffatam buhtu masaf ka 18 — 20% kuhstoschas fosfor-kahbes (Phosphorsäure), tad sinams pehz ta ari mehflu wairums ja-egrosa. — Saimneeziba atleekoscho seepju uhdeni, fahrnu un pelnus isleetajeet preeksch sawu fakau dahrsu mehfloschanas un nekaujeet teem nederiga weeta welki isniht, tee fatur bes zitahm weelahm ari wehl kaliju un tahs weelas, kuras mehš ar flunsts mehfleem par dahrgu naudu pehrkam. —

Kā awenes kopjanas? Zaur „Balt. Semf.“ redakziju man no S. L. f. peesuhmits jautajeens par awenu stahdu kopshanu un audschanu, us kuru tē labprahit sawu padomu pasneedsu.

Awenu (aweekschu) kruminsch (Rubus Idaeus, Icosandr. Polygyn. L.) esot wispirms no Greekeem us Ida kalna atrasts; — ziti atkal teiz, ka tas no Afrikas us Ciropu eewests. — Wina farkanas ogas ir smeligas, katram pasihstamas un patihkamas un fatura zukuru, nekushstoschu lihpuumu, stahdu kshabi, farkanu krahshas-weelu, zitronu un ahbofu kshabi. Atlikums no ispeestahm ogahm ir krama-seme, lihpuums un dshelchota shahs. Awenu lapas der preeksch ahdgehreeem, wiru masee baltee seedini ir bitehm patihkami. Awenu kopshana rahdahs wehl mas pasihstama, laj gan winas gandrihs katra, ir wis masafa dahrsina eerauga. Ari tas wehl mas sinams, ka schis stahds ari pee pawahjas apkopshanas ir koti pateizigs, auglign un isdodahs katra irdena, lihds 1½ pehd. dsiki pahrrakta, bet wehl labaf tretna semē. — It ihsteni buhs awenes koti augligas un ogas smeligas paweeqla mahla semē augdamas, kurai pa pilnam kuhdras (Humus) un kas naw wisai fahsa. Schē tahs gan sebak eenahf, bet augtu buhs wairaf ne ka no fahsas, kalnotas un wahjas semes. —

Starp jauneem augtu-kokeem war winas it labi kopt, bet ne wis apaksh leeleem, plateem kokeem, kas semi stipri apehno. — No auksteem wehjeem fargata fahlgosi tahs wis labaf isdofees.

Pirmais un gruhstafais darbs ir, semi, kur awenes grib stahdit, masafais lihds 1½ pehd. dsiki rijolet, jeb ta pahrrakt, ka seme tif dsiki ar mehfleem, kompostu uc. teef samaisita un ka peenahksh augliga fataisita. Ja schis darbs rudeni notizis, tad war jau pawafari pehz tam, kad schis semes wirskahrta labi mehflota, tē awenes wirsu stahdit. Kad labi fatrepejuschi mehfli jeb maishjums ir pee semes peelikts, tad war ari pawafari pahrraktu semi tuhda apstahdit; tomehr ar weenu labaf buhs, stahdischanu rudeni isdarit. — Darbs pehz kahrtas weiktees, kad apstahdamo semes gabalu, lai buhtu leels jeb mas, 3 pehd. platas dobes, ar 1 pehd. plateem zelineem nosihmesim. Zelini waj nu paselki ja-isrot, jeb gar iswilltu schnori tikai ja-eemin. Dobs widu pehz schnores stahdu weetas 2½ — 3 pehd. weena no otras apshimejamas un tē tad masi, pehdu plati un dsiki dumberischi isrolami. Ja parupji stahdi, tad peeteef ar weenu, ja smalki, tad jaleef diwi kopā. Ja ween eespehjams, tad wajag stahdot katram stahdinam wehl pee faknehm, waj nu kahdu datu fatrepejuschu, ihju (smalku) mehflu, jeb wehl labaf kahdu lahpsu tretnas semes usbeht. — Stahdot us to zeeti jaluhko, ka fahsee pawafara wehji faknes ne-isschahwe, ka stahdisch tikpat dsiki top semē eelikts, ka tas jau lihds schim bijis, ka faknites pehz kahrtas teef semē isdalitas, ar smalku

*) Profesors pee semkopibas akademijas Stokholme.

semi weenadi-apbehtas, ka pehz eestahdischanas katrs stahds top paweeqli peemits, pehz tam labi apleets un wina galotne lihds leelafajeem pumpureem kahdi 8 — 10 zel. nogreesta. —

Pirma gada schē wairaf ne kahdas apkopshanas newajaga, ka semi no nesahlehm turet skaidru un to it ihpaschi stahdu tuwumā 2 — 3 reises wafara uskapat, laj gais un leetus war labaf pee stahdu faknehm semē peekuhf. — Kam patiktos, tas war ari gan pirmā gada gar katras dobes malu 1 rindu spruhstas jeb runkulus stahdit, zaur to semes gabalu wehrtigi isleetajam. — Ari derehs pee pastahwigi fahsa gaisa wehl ir wafaras widu awenu stahds ar strutu uhdeni labi apleet un zit ween spehjams wiru augshanu weizinat. — Ja strutu truhst, tad nem tretnus gowu mehflus, jeb ari it smalki faherstus wistu jeb baloschu mehflus, eeber tos kahda leela traufa, apleij ar 6 reis tif dands uhdena. Kahdas 4 deenas topā stahwedami un ar weenu labi pahrmaititi tee ir leeschanoi derigi un laba pus shana peeteef katram stahdam; bet ja seme stipri fahsa, tad der wehl kahdu shani skaidra uhdena pakaf leet. — Tahds lehjums stahds us ilgaku laiku koti atspirdsinahs. —

Awenu stahda daba ir, no fakau stumbra, kas ar smalkahm faknitehm apaudsis, katra wafara dands jaunās atwafas laist; bet ja nu mehš schis wisas stahdam klast pamestu, tad tahs weena otru apspeestu, wahjinatu un gala mehš no tahm mas un wahjus augtus fagaiditu; tadeht to eewehrojot, lai juhli m. wahjaks atwafas lihds ar semi atgreescham un katram stahdam pirmā gada tikai 2 — 3 stiprakos augus pee weena zelma atstahjam. — Otrā pawafari stahdu gali kahds 6 — 8 zel. ar schehri nogreeschami, pee katra zelma stiprs meets peeleekams un tē tad krumini peeseenami. Wehl labaf un lehtaf isdofees, ja katra stahdu rinda 10 pehd. tahsumā 4 — 5 pehd. garus meetus eesitam un pee teem diwi maishchus peeseenam, jeb ari drahti isweklam, pee kurahm tad stahds war lehti rinda un plati iskafitit (spalceret). — Awenu kozinsch weenu gadu audsis, otrā gada un tikai weenu reisi augtus dob, tad nahstoscha seemā noniht, tadeht tad, tiklihds ka augti nonemti, tuhli wisi augtu deweji kozini, ka ari wahjaks schai wafara augshas atwafas ja-atgreesch, labakee 4 — 6 stahdi pee katra zelma atstahjami un atkal pee meeteem peeseenami. — Schis darbs katra gada wisada wihse, pehz tam kad augti nonemti, ir padarams. — Tikai ta ta nosaukta „4. gada laiku“ sorte (Quatre Saison), kas lihds pat wehlam rudeni wehl ogas dob, waj nu it wehlu rudeni, jeb ari it agri pawafari isgreeschama. Pehz isgreeschanas derehs semi labi mehflot, jeb ari stahds ar strutahm labi apleet un semi preeksch seemas pa starpahm usrakt. — Saprotams gan, ka zeesu un zitu nesaktu faknes rokot no semes ja-islafa, un mehfloschana ihpaschi stahdu tuwumā isdarama. — Awenu stahdeem smalkas un masas faknites, bet sawa tuwumā tahs semi ahtri noplizina, tadeht wajag tos katra gada mehflot un tif 8 — 10 gadus us weenu weetu atstahf. —

No tahm dands un daschadahm sortehm der leelumā kopt: leelas, farkanas fastolsa un paragona sortes. Awenes ar dselkenahm un baltahm ogahm netop ta zeenitas. — „4. gada laikus“ der ihpascha weeta stahdit, deht jau minetas fawadas apkopshanas; ta ir koti flawejama, augliga sorte. —

Zaur dands un daschadahm sortehm un semes ihpaschibahm ihsti to newar noteikt, zit tahds ar awenehm apstahdits semes gabals pelnas atmet, tomehr ja pa jaunu augtu-koku starpahm awenes stahda, kur tatschu zitu kahdu augli gruhiti apkopt, tad jau mums tē diwejadš noluhks, — awenes un koku-augti; — bet ir tē, ja pilsehta tuwumā un widuweja apkopshana, 1 puhra-weeta eenesihš 80 — 100 rubl. par gadu skaidras pelnas; augligos gados dands wairaf. —

Wez-Sahtes semkopibas skola.

Us to jautajeenu „Balt. Semf.“ 10. num. par to, kahdas sinaschanas no jauneem laudihm pee eestahschanahs Wez-Sahtes semkopibas skola top pagehretas, atbildam ar to, kas turpmak isfazits.

Lihds schim pee jaunu skolenu usnemšanas ar wīnu fināschanahm ne buht neachma tik stingri un to warehs ari turpinat eewehrot pee tahdeem, kas kara-klaušības gadus jau pahrlaidušchi un naht schurp weenigi ar to noluhku, laj tee semkopību eemahjitos. Jo ta ir skolās wehleschanahs, ka ta labi daudš wezaku un pee-augušchu skolenu eemantotu, tapehž ka tee schē šawu usdewumu labak šaprot, uszihtigak us preešchu zenschahs un par šawu nahtotni wairak ruhpejahs, ne ka skoleni, kas tikai 17 gadus wezi.

No tahda skolena mehš pagehram tikai, ka tas pirmos 4 rehs-fināschanas kahpskus (Species) prot, un Wahzu walodā tik stipris, ka war šaprotami lasit un rakstīt, un mahzību spēhž šaprast.

Žitadi tas ir pee jaunakeem skoleneem, kas apakšch 20 gadeem stahw, kuri beš semkopības mahzibahm wehl grib to mahzības pahapeenu šafneegt, kahds noteikts, ja grib kara-deenesta ispidišchanas šinā III. kategorijas teesības baidit.

No šcheem jaunakeem skoleneem japagehr:

1, is Wahzu walodas: weikla lasišchana un rakstišchana pehž diktata beš leelahm wainahm, un eesahkuma mahzības is Wahzu gramatikas;

2, is Kreewu walodas: beš paweiklas lasišchanas, ari weikla šaprotama rakstišchana un eesahkuma mahzības is Kreewu gramatikas;

3, is aritmetikas: tšhetri rehkinnu kahpski lihds treju škaitnu rehkinnumeem ar dakahm;

4, is geografijas: šwarigatās eesahkuma mahzības is jemes aparakstišchanas.

Schihš ir tahš mahzības, kuras skolenam apakšch diwidesmit gadeem šaprot, kad Wez-Sahtes semkopības skola grib eestah, 2 gadu laika atlaischanas leezības šihmi dabuht un lihds ar to kara-deenesta ispidišchanas šinā III. kategorijas teesības eemantot.

Rā šchihš mahzības tikai wairak gaddš un kreetnā tautas skola eemantojamas, tas žitadi naw domajams. Tautas skolu seemas-skoleni, kureem pehž likuma tikai 3 gadi skola ja-apmeklē, pee wiš leelakeem tautas skolotaju puhlineem schihš mahzības newarehs šafneegt.

To wehleschanahs, kaut semkopības skolas drihs augstskolās pahrwehstos, mehš ne buht newaram eesfatit par nopeetnu; jo tapat ka beš gimnāšjahm un real-skolahm ari tautas skolu wajaga, tapat wajaga preešch jaunu semkopju ismahzīschanas, raugotees pehž tam, kahdas mahzības tee šafneegušchi un žil leels teem kapitāls preešch tahlak mahzīschanahs — beš augstakeem semkopības instituteem un widejahm mahzības weetahm, ari praktišku un teoretišku semkopības skolu, kuru usdewums it ihpašchi tas, ka wiš nosajijumi, kas zaur mahzību zehlušchees, apakšch skolenu azihm un rolahm par pateesigeem israhdahs, ka skoleni prakšē pahrliezīnajahs, ka tas teescham pateesiba, to teorija mahza, un beidsot laj pee skoleneem lihdsi ar to ari darba weikliba, uszihtiba un pazeetiba eesahkotos.

Wez-Sahtes skolai ir no wīnas dibinataja, nelaika Sokolowiza, glušchi aprobeschots darba lauks noteikts, jo wīnch šaka šawas testamentes 7. s., ka ar wīna atlikušcho kapitalu semkopības audšinaschanas weeta jadibina, preešch ewangelisteem kursemes šeeuweeem un it ihpašchi preešch nabagatajeem laudihm, preešch šaimneeku, amatneeku, muišchu un mahju kalpu dehleem u. t. pr. Schihš muhsu skolas dibinataja nosajijums zeeschi ja-eewehro, un ta ir teescham wīna wehleschanahs, kad ari tam nabadšigatajam kalpa deklam ir eespehjams, semkopību tik tahk ismahzitees, ka tas wehlat war labakš apstahkš eekluht un augstaku dšihwes kahrtu šafneegt. Tapehž tad ari Wez-Sahtes semkopības skolas programa šlau tā:

Semkopības skola zenschahs pehž ta mehrtā, jaunus laudis zaur kreetnu praktišku un teoretišku mahzību preešch semkopja amata šagatawot un lihdsi ar to tos ari wiš pahrigās fināschanas tik tahku isglihtot, ka tee tahš fināschanas eemantotu, kas wajadšigas, laj pee kara-deenesta ispidišchanas waretu III. kategorijas teesības baidit.

Skoleni diwi gadu mahzības laika japeeradina pee darbības, kahrtības, uštigības un labem tikumeem, ar wahrdu šafot, pee wiš teem tikumeem, kahdu jauneklīn wajaga buht, ja tas šchihš laikos kreetnu nahlamību grib iskarot.

Tahlaki nosajijumi par eestahschanos Wez-Sahtes semkopības skola jau ir wairak reišchu isšaidroti un tapehž gan wiš pahrigi šinami.

Wez-Sahte.

Sintenis
direktors.

Wahrpas.

Glītus (uhdenains) kartupelis war par miltaineem pahrwehrt, kad tos kreahni, is kuras patlaban maiše iswiltā, šaber un tur teem kahdas 5 minutes leel stahwet. Pehž tam tee šaufā pagraba glabajami. Tahda wišē tee nu gan šawu dihgīschanas spēhku šaudejuschchi, bet preešch ehščanas buhs smetigi, un ilgi ušturesees.

Labība, kas dabujuse šamilet, ka šinams, ahtri šahl šust, top eesartana, pelē un peenem nullainu šmatu. Schihš šaunums ir it weegli nowehrschams, kad tahdai šamaitatai labikai šmalti šagruštās ogles peejauž šahk. Ogles war pehž diwahm waj trim nebelahm zaur tihrijamu mašhini jeb zaur wehju attal no labības atšchirt. Ta tad buhs šawu nullainu šmatu gandrihs pilnigi šaudejuse un to warehs pehž patišchanas preešch barības leetat.

Žirzeni us ahtru rotu ishižinami, kad tanis weetās, kur tee šawertušchees, frīščus wainarīnus (ledum polustre) noliek.

Peļejums war is butelehm isdših, kad tahš ar wahroschu uhdeni un šmalti šagruštahm, frīščahm ogleh m peepilda un tā to kahdas pahri deenas leel stahwet, pee tam pa šarpahm pudele ar weenu šasastalo.

Wecnu (rānga) šabumu war weegli ismehginat, kad no tahm kahdas pilites wahroschā uhdeni eeleij. Ja tahš pelē uhdenim pa wīnū, tad meeles ir labas, frīščas, kad nē, tad tahš jau maitajuschahs un naw wairs bruhšejamas.

Mihkšas islaptes, kas pee pļauschanas par nederigahm israhdiuschahs, wājaga kahdas nedēlas šahlitā uhdeni (šahljuma) eemehrtias turet, tad us tahdu laitu mitrā weeta nolikt, kur tahš dabu labi šaruhjet; pehž tam warehs ruhs notriht un tahš nu warehs attal pļauschanā ar šelmi leetat. A. Mertens.

Wišpahriga dala.

Anglijas melnee dimanti.

Dahči is muhsu lasitajeem gan nepašihš stahsta par šlaweneem dimanteem, us kureem ir lepni dahči šchahs šemes warenee. Brihniščigā wišē ir šcheem špigulodameem akmineem dota tahda žena, ka to knapi war šaprast, bet par wīnu isleetoschānu mas runā. War teikt, ka mums jadob preešchahroka teem jo masak wehrteem dimanteem, kuras atron šemes, muhsu wīnu mahtes, klehpi. Šautšchu wīneem naw tā šposchuma un tee naw tik šlaidri ka širmee, tomehr wīnu daudšahrtigakā isleetoschāna teem dod ihsteno wehrtību.

Tikdaudš wišpahrigi par dimanteem! Muhsu noluhks naw, aparakstīt špigulodamos dimantus, bet tikai kahdus wahrdus runat par „melnajeem dimanteem“ jeb akmini ogleh m, kuras wīnu leelškas isleetoschānas dehl dabujuschas šchahdu goda-wahrdū.

Karaka Edwarda I. laikos tapa akmini ogles pirmo reišu Anglijā eewestas kā dedšams materials par pilšehtu un karaka leeku nepatīščānu. Lai tadehl klaušamees, to par šcho leetu dahči wehšturneeķi raksta. Kad tšhetrpazmitā gadu šintena eesahkumā nahza us tahm domahm, pirmos akmini ogku gabalus no Rutasles us Londoni aišuhtit, kad tas tikai tamdehl notika, lai waretu islihdset dahcheem kalesēm un bruhwereem, kureem truhka dedšinamā materiala, žita noluhka tai leetai nebija.

Beesi melni duhmi šahla ušlahpt no dahcheem škursteneem. Tuhlin šazehlahš wīša Londone un šahla weenā balfā šlauf par tahdu negantību. 1316. gadā parlaments eesneehša karakim šupliki, kurā tika luhgts, lai tas aišleedsot dedšinat mehri atnešdamo materialu, kuru dehwejot par „akmini ogleh m“; jo žitadi tikšhot dahrsi, žihnji un baltā wešcha apkwehpinati un wīna pawalštneeki kā gatas šchinki isšahhwti.

Karals šinams eesfatija tahdu luhgumu par pateesu un islaida pawehli, ka pee zeetas šrahpes ne weenam wairs nebija brihts dedšinat šchahs šafoditas ogles.

Kaleji, bruhweri un žiti, kuri beš šchihm ogleh m gandrihs wairs newareja itikt, tureja šapulzes un nospreeda pret wīšahm karaka pahwehlem tomehr tahš dedšinat ka agrak, šinams noshepu. Bet turšahk tee pawīšam aišmīrša, ka melnee duhmi, kuras tee newareja apšehpt, tos attal nobewa wīnu eenaidneeku rotās.

Knapi melnee duhmi bija skursteni ufkupuschi, tad jaw atkal parlamentam tika sīna padota, ka akminu ogles atkal topot dedsinatās. Sinams ka parlaments atkal eesuhitja supliki pee karata, kuresch toti par tahdu pretestibu fapihzīs islaida pawehli, ka katram kalejam jeb bruhwerim, kas dedsinatu tahs fapoditas akminu ogles, jamafsa leela strahpes nauda un turktaht wehl brihw nopostit wiuu kufnas un krahsnes. —

Bet lai gan schi pawehle pateesi tika peepildita, tad tomehr tai neisbewahs fapneegt sawa noluhka. Teem, kas schahs ogles isleetoja, bija no tahm laba petna zehluschis un tapehz tee ari apnehmahs tikai tahs dedsinat, lai ari notiktu kas notikdamis. Atkal redseja melnos duhmuus pa skursteneem uskaphjot, un polizejai bija deesgan darba nopostot kufnas un krahsnes, kuras atkal drihs tika uszeltas, ta ka gan drihs nekad akminu ogfu dedsinafchana nenostahjahs. —

Beidsot tomehr redseja, ka neweens nebija nei noslahpis, nei nogiftets, nei ari isschahwets, ja, ka neweenam it nekahda fshahde zaur tahm nebija notikusi. Nu gan wareja domat, ka nu wairs neweens ne-aisleegs to materialu dedsinat, kuresch wiua isleetotajem tikai labumu dara un turpretim neweenam fshahdi. —

Bet deewamschehl tas ta pasaulē ne-eet wis. Zilwekus newar wis tif lehti peepseest, jaunās leetas un eetaises peenemt, kad ari wini paschi pahreezinajuschees, ka tahs labakas ka wezas. Kas ta doma, tas gan wehl nepasihst zilweka dabas un maldahs tif pat ka behrni, kuri doma, ka teem zilwekem, kuri par fapraschānu runā, tahs ari nekad pascheem netruhtst. — Ta nu sinams ari Londones waldbibai buhtu wajadsejis pehz eespehjas gahdat, ka schahs akminu ogles, kuras teem atnesa leelu labumu, tiktu eewestas un isleetotas. Bet neta! Ta apspeeda akminu ogfu andeli zil waredama un lila winas eeweschānai daschadus schkehrskus zekā. Ta tad nu schim materialam — pehzlāikā melnajeem Anglijas dimanteem — bija ilgu laiku jakaro un wehl tahs waldischānas japawada, kuras wehsture dehwe par „gudrahm un flawenahm.“ —

Cekam kahds kugis ar akminu oglehm drihstseja Londonē eebrault, wajadseja papreekschu peeprafit pee lord — majora. Bet ka nu dabuja scho atwehleschānu! Weegla leeta to apkert, lai gan ihsti nesin zil tulas tur malfats. Dauds labaki nu gahja tahdeem, kuri peedereja pee pilsehtas waldbneekem; tee sinams drihstseja akminu ogles mehrit un fwehrt, wai nu paschi jeb tee, kureem wini dewa pilnwaru, un par sawu puhliuu tee likahs no katras muzas aismakfatees. Schis likums pastahweja no 1613. gada un eenesa pilsehtas waldbneekem par gadu 300,000 rublu, kuri toreis istaisija toti leelu sumu. —

Schis likums pastahweja Londonē ilgus gadus, kautschu ar daschadahm pahrgrosschānahm un zehlahs pehzak wisā Anglijā spehta, un tahdā wishē tad nu akminu ogfu dahrgums guleja smagi us nabaga kauschu kameescheem. Daschi Londones eedfshwotaji ari fahka par to fuhdset, ka teem bija ne tikai dahrgi par Mufasles oglehm ja-aismakfā pee kam tee wehl wareja buht laimigi, kad tee tahs wareja dabut. Bet schahdi fuhdsetaji tika par aplameem usfkatiti un teem pateikts, ka teem nefas wairaf ne-efot jadara, ka ar labu prahtu ja-aismakfā — papreekschu pilsehtas waldbibai, tad akminu ogles. Teem nu wajadseja buht ar meeru. Bet ta ka akminu oglehm wajadseja wispaphrigam labumam kalpot un ne tikai pilsehtas waldbneeku naudas fahribai, tad karata Rahrka I. waldischānas laikā drihstseja ar tahm katrs andeletees. —

Tikai 1830 gadā tika atzelta akminu ogfu tula Londonē, lai gan daschās pilsehtas to wehl malfaja. —

Kautschu ari agrafōs gadu fimtenōs akminu ogles tapa daudis isleetotas, tad tomehr tas nefas naw pret tagadejeem laikeem, kuroš tahs gan preeksch damskugeem gan dselsu zekeem un daschadahm fabrikahm teef nemtas. Bet tapehz gan newar domat, ka zaur melnajeem dimanteem daudis par milionereem tikuschji, jeb ka ta weegla leeta, ar akminu ogfu rakshānu eemantot leelu bagatibu; schahda nodarbofchānahs deesgan wahriga. Akminu ogfu raktuwes dahrgas un wiuu fagahschānahs un uhdena eelanschānahs tur naw nekahda reta leeta un apdraudē weenumehr wiuu strahdneekus. Tapehz ari apdrofchānas beedribas tahs nemas negribeja usfemt. Londonē akminu ogles malfajot gandrihs trihs reises tif daudis, ka tur, kur tahs rok; jo aishweichāna malfajot daudis. —

Anglijas akminu ogfu lehgeri atronahs brihnischligā wishē tikai kahdas 30 Angfu juhdses weens no otra un fshahw zaur dselsu zekeem weens ar otru fakarā. Rihsta un wakara juhrmāles nekur naw wairaf ka 50 Angfu juhdses no akminu ogfu lehgereem atstatu. Zeelato akminu ogfu datu isleeto tur pat Anglijā un tikai mafafā data top iswesta us fweeschahm semehm. Zif leeliski akminu ogfu andele us preekschu gahjust, war redset no tam, ka 1610. gadā Londonē eenahza 200 kugi, turpretim 1848. gadā 2717 kugi ar kahdahm 3500,000 muzahm. Saprotama leeta, ka tagad daudis wairaf kugu Londonē eenahl ar akminu oglehm nekā preeksch 30 gadeem un ka ari daudis wairaf zilweku atron Anglijā akminu ogfu raktuwes darbu, ka toreis, kur jaw strahdaja wairaf ka 200,000 strahdneeku. —

Gods lai ir tapehz scheem lehtajem dimanteem, lai ari wiuu krahsa buhtu kahda buhdama — un lai tee ari peederetu, pee kuras no tahm 70 familijahm peederedami, no semes pika dahrgakās sortes wisu lehtafai, kuru isleetoja agrafōs laikōs! M. S. —

Skolas = nodafa.

„Baltijas Semkopja“*) pag. gada 48. num. pehz parafsta, G. M. kungs daschas grahmatas kritiseeredams, ari manū tulkojumu („Zels, Schweiz waronis“) peemin par to issanfamees: „Kad reis rimsees, jauko Latw. walodu tā mozt?!“ — Zif breefmigu noseegumu lai zeen. Isitajis pehz tahdas kritikas domā?! Bet grahmatinu lasidamam tam buhs jabrihnahs, ka kritikis warejis par to tā teikt. — Newaru tahdu nepeerahditu teizeenu usfkatit par zitabu, ka par nepelnitu apwainojumu. Ar to negribu teikt ka grahmatina bes wainahm. Zaur flitu korekturu daudis ortografijas wainas ar h ka garuma sihmi eeweschahs; 32 lapas pusi, zif tahl pats korescheereju, lasitajis tahdu mas atradihs. — Bet ortografija tomehr nau waloda.

Rabanta Schanis.

Redakzijas peesihmejums. Ir mehš labpraht apleezinam ka Rabantu Schana f. pee schihs atbildes aishweichānas nau wainigs. Scho wainu ar mihlu prahtu us fewi nembami turam par wajadfigu peeminet, ka redakzjahm daudisreis atgadahs, kahdu rakstu „us muhschigeem laikeem“ nokawet, ja tas atbildēs nepagehr isfkaidrojama, kur palizis. Bet M. S. f. pa otru lahgu luhds, lai wiua pretkritiku usfemt, tadehl nu mums truhst eemesla, wiua gribu nepeepildit. — Sawā 48. n. isg. g. mehš par min. tulkojumu rakstijam tif ihfu kritiku tadehl, ka jo garaka buhtu pa daudis gara isnahkufe. Ir tagad tahdu garumu gribetum nowehrst. Ortografiju un interpunkziju mehš neefam aistikuschji tadehl, ka min. tulkojumā nosafitas ortografijas un kahrtigas interpunkzijas pawisam truhst: weenā weetā tahs ir schā, otrā zitabi. Kadehl mums wiswairaf firds eeschelohjāhs, bija jaukā Latweeschu waloda, kas tur teescham ir mozita. Bet mehš tatschu waram malditees un lai Rabantu Schana f. netaisniba nenotiktu, tad schē pasneegfim kahda kreetna walodās prateja spreedumu par min. grahmatinu, kas mums pa tam eefneegts. Tas fkan tā:

„Wisupirms pahrspreedams issaku, ka grahmatina ne mas nawa Latwju walodas garā. Wahzu konstruktijas, Wahzu wahrdū fela, ar tikels, ka latwju waloda nepasihst. Latwju gramatika gan eewehrota, bet bes likumibas. Gribu tikai kahdas wainas usfihmet pret gramatikas 1) pret fleksions un tad 2) pret sintaksis likumeem.

1) „Schweizu waronis.“ kur wajadsetu, waj nu Schweizijas, jeb Schweizēs, jeb Schweizeschu waronis; kad butu Schweizis = Schweizēts leetats, butu zitabi. Gefahkumā gana leetatas jaukās konstrukzijas ar genetivu causae, tā „Rabanta Schana pahrtulkots,“ „fneega applahs“, „faules mirdsinatōs efara uhdenōs“, „Deewa un pascha eezeltas waldbibas;“ bet turpmakam wiuu nefastop, tur pretim nahl preekschā jo heeschji nelatwigais „ar“: „firdi ar leelahm un smagahm behdam peepilda,“ „ar behdam apgruhinatā galwa.“ grahmatinā pa wisam neatronams, tā kad muhsu walodai ta burta ne mas nebutu; „r“ weetā wisur likts „r“: karfch, kurfch, garam (dem Geiste?), kur wajadseja: karfch, kurfch, garam (forbei). — Weenu reisu it pa reisi rakstis: „Alpu“, bet pezakam: Alpu, Alpeem. — Genetifs pee negazijas zitur ira, zitur nawa: „nebehdadamees ne leifara, ned

*) Nau mana waina, ka schis raksts tif wehtu nahl. M. S.

wina fogtus, „neatsihst Deewu un walstsgalwu“ (pl. gen.?) — Pilnajas, definitas galotnes gan eewehrotas, bet ne kahda kahrtiba leetas: „lihds jaunā gada“ tur wjadseja lihds jaunā gada; „toš smukos lopus;“ „tahs stiprās pilis;“ warenajo, tur wareja teikt: „warenaju“ jeb „wareno“, bet warenajo butu drustu pa daudj; zc. —

Tā pat, kā „tas“ par definitu, tā „kahds“ leetats par indefinitu artikeli, lai gana Latwjeem tahda ne mas newaid: „kahds leels wihrs,“ „kahds bars jahneeku“, „uš kahda mehrena patalna“ (= mehrena patalna); „**kahds flawens** wahzu dsejneeks von Schillera Friedrichs“, tur drustu teesigaki fazitu: flawenais wahzu dsejneeks Schillers. — No šwešha jeem wahrdeem runajot japeemina wahrdi, kā Albrechts un Friedrichs; un ko lai apsihme tas „von“ un kamdehtu winšch pehz wahzu nefahrtigās ortografijas ar „v“ un ne ar „f“ rakstits. Waj muhsu genetis, jau nenosihme to pašču, ko wahzu fon? — „von Brunetas Geslers!“ „Fihrwaldtetes un Fihrwaldsteter“ — esars. — „Ušlabajusees un tomehr manijuse, subuse, runajuse.“ Naw' isšchirti debefs (fem. sing.) = der himmel, der horizont, un debefis (pl.), kā Deewa mahjoklis; tā ari mehnefs (gen. mehnefs) = der Mond, un mehnefs (gen. mehnefscha) = der Monat. No zirwis gen. zirwa? peets (fem.) ak. peetu? — Zif reisu latwigā aktiwa weetā ira pašifs ar šawu „top“ jeb „teek!“ — Ko wehl lai šakam no: „few peefawinatees,“ „fewim ušlabajusees?“ —

2) Weidsot un wehl ušsihmešču daščus teikumus, kuri Latwju walodas garam pretim: „preeksch minetas mahjas“ (= minetas mahjas preekschā); „pee šawas šeevas šahneem pawadijis;“ „no deenas uš deenu“ (= deenu no deenas); „šabijuschā wihra wišadi lehsit;“ „uš šawa ihpaščuma dšihwot;“ „jaunfabrigs“ = neugirig; „šahpdamo“ = šahpštoščo; „Traks no dušmam štreem šchis (Baumgartens) mahjās, šahf ar šawu apwainotaju (Wolfschihfenu) bahrtees, kusch tam šwarigi preti turahs un nošit to beidsot ar zirwa peetu.“ Te butu jafaprot, un zitadi te newara šaprašt, ka Wolfschihfens butu Baumgartenu nošitis. „šwarigās runās eegrimumšchi;“ „beš špeesdamas wajadšibas;“ „welf“ ar šilli, pa nageem, „kā tam diwi pirksti šaluhst;“ Melchtala wezais tehws „newainigs kā jehrs;“ „no laika uš laika;“ „wehtra taišas wafā šprukt;“ „debefs angsts“ = himmelhoch; naw isšchirts: tumšs, = dunkel, un tumššs = dunkelfarbig: „tumšchajās kalnu plaišās“ (= tumšajās zc.) „Daščs kugiš un laiwa;“ „braukščana par esaru“ (= braukumš zc.) „tehwijs = Heimat (mihne). — Schillera monologš pa wišam nelagā isdewešs, tā walodā, kā ritmū un mehtrumā.“ — S.*

Daščadas šinas.

No eekschjemehm.

„Baltijas Semkopja“ redakzija

pret

adwokateem F. Weinberg un J. Einberg k. k.

deht peemirščanas.

Tahds wirsraštšs ir tai leetai, kuras klajai ismekleščanai muhsu zeen. Iasitaji šchodeen buhs par klaušitajeem.

Muhsu zeen. pretineeki leedša, ka tee šolijuschees šchad un tad, bet wišu masakais reiši gadā teesu-leetas jautajumus isklaidrot, to teem peesuhitšim. Par peerahdiščanu, ka tas tomehr teefa, mehš uššauzahm K. Kalning k. par leezineeku, peewedahm ka mineti kgi jau no 1876. g. „Balt. Semf.“ bes ihpaščas apstelleščanas dabujuschī un atwehlejahm zeen. Iasitajeem špreest, waj redakzija to bes eemešla buhtu darijuse, turklaht šawus zeen pretineekus ar „peemirščanu“ aishildinadami. Minetais leezineeks, ka turpmat redšesim, šawu leezibu ir isdewis un muhsu zeen. pretineeki tahš suhtišchanas deht atbild, ka wini to gan newar noleegt, bet wini nesinot, ar kahdu nodomu mehš wineem šawu lapu suhtijuschī un tura ari to par pretpeerahdiščanas lihdselli, ka wineem wehl neweena jautajeena isklaidroščanas deht naw suhtits un ka red. ari ziteem Rihgā peesuhtot „B. S.“ kuras ta tomehr pee lihdsstrahdaščanas nepeespeeschot. Kahdi Rihdseneeki tee ir, wini nepeemin, šinamis nespehdami.

Tā tagad šahw ar to leetu; tee ziti isklaidrojumi muhsu zeen. pretineeku pagarā rakstā pee leetas paščas nepeeder un tadeht mehš tos pašneegsim kā ihpašču peelikumumu pee F. W. un J. E. k. prozefes-raksta.

K. Kalning k. ir isfazijis — mehš brihnamees tadeht ir winšch „Balt. Wehstnefi“ — ka winšch tahdu šarunafčanos ar min. adw. k. k. „Rihg. Latw. beedribā, kā „Balt. Semf.“ redakzija to ušdod, zif winam atminams, ne kad ne-efot dširdejis.“ Warbuht; ar laiku tahdu ne-eewehrojumu šarunafčanos teescham war peemiršt. Bet tomehr K. Kalning k. wehl škadri atminahs, ka winšch pats mums gan to min. šolischanu dewis. To winšch mums uš muhsu ihpašču jautafčanu (pehz muhsu pretraksta, tur K. Kalning k. par leezineeku ušfauktš) škadreem wahrdeem fazija. Bet ar to ari peeteel pilnigi, šchini leetā to ihsto pawedeenu šadabot un muhsu isšeifšchānu kahrtigi peerahdit, kad wehl šchahbus jaunus peerahdiščanas lihdsellus pašlihgā nem. Pehz tam, kad minetee kgi mums to minetu peesolischānu bija dewušchi, tad wini pašchi ar šawu roku un weens pehz otra muhsu kabatas grahmata eeraštija šchahdas adrefes, lai wineem „Balt. Semf.“ teescham kahrtigi waretu peesuhiti:

K. Kalning
Deelajā Sinder-eelā N 3.
Joh. Salkit
Scheunenstr. N 5.

J. Einberg
Kalkstraße N 19

Šchihš original-adrefes, ko katrs redakzija war dabut redset, mehš leekam nodrukāt ar wišam rakstneezibas kkuhdahm, kā winas ahtrumā muhsu grahmatinā eeraštitas.

Ir nu teefa, ka K. Kalning k., šawu adrefi eeraštidadams, to min. apsolischānu dewis — un to winšch ari netaš neleeds, — tad lehti protams, ka tee otri diwi kgi šawas adrefes pee tahš paščas reifes zita eemešla deht ne-udewa. Lai ne kahdas šchahbiščanahs par to nebuhtu, tad peewedahm wehl, ka pehz tahš paščas kahrtibas, kā šchihš adrefes no min. kgeem pašcheem mums kkuwa ušrakstitas, tahš ari eeraštitas redakzijas grahmata 29. janwari 1876. sem N N 957, 958 un 959. Joh. Salkit k. mehš ihpašču eemešlu deht agraki neminejahm. — Ka J. Weinberg k. tai pašchā reišā šawu adrefi mums naw ušdewis, isklaidrojahš zaur to, ka mehš reisu reišahm wina apmeklejahm, it ka winšch mehš ari ir apmeklejis un ka mums tadeht wina adrese pilnigi bija šinama.

Ka min. kungeem jautajeeni isklaidroščanas deht naw peesuhiti, mehš jaw ešam minejuschī; tomehr wehl šchē ihpaščī peesihmesim, ka ir mums tahdi jautajeeni lihds tam brihščam nebija peesuhiti, un zif mums pašcheem eekrita par teefas leetahm rakstīt, mehš istikahm bes adwokateem.

Pehz it wišur eewehrota peeklahjibas-lituma alajch mehds tant laikrakstā atšauktees jeb atbildet, tur kahda leeta ušahkta, waj tur kahds aishemts. Kad nu F. W. un J. E. k. k. pret šcho likumu muhsu lapai, tur wini pirms kkuwa mineti, garam gahja un „Balt. W.“ atšauzahs, tad nenahštees wis gruhti noprašt, ka wini jaw toreis, „Balt. Wehstnefim“ talkā eedami, uš mums laba prahta naw turejuschī un — kā gribošcham negribošcham japeekem — laikam tadeht šawu šolischānu peemiršuschī.

Kamehr muhsu zeen. pretineeki no mums tahkalas peerahdiščanas nepagehrehš, mehš šcho prozefi ušluhtojam par nobeigtu, pahrlleezinati, ka zeen publika nu „taisihš špreedumu“ un pee tam ari eewehros, waj minetee adwokatu k. k. teescham „nesin“ tadeht wineem „Balt. Semf.“ peesuhitšs, jeb waj wini to šazidami „neekus“ runajuschī.

Kad muhsu zeen. pretineeku rakstu jo tuwat eewehro, tad it newitus ja-atšihst, ka tas pagajuschā gadu šintena garā šaliktš. Tapat kā toreis adwokati šawu šmalto škunsti ihpaščī preeksch tam isleetoja, zaur gareem un plaščheem raksteem, ar wahrdu pahrgrošijchānu un personiškahm aishemščanahm pretineeku nokaušet un — pehz ta laika nojehgščanas, ka tam taišniba, kam jo stipraks duhris, — tahdā wišē taišnibu ar waru iskarot, tā ari min. pagarā rakstā tikai weens teikums ir, kas uš leetu pašču sihmejahš, proti ka min. kgi atšihst par pilnu taišnibu, ka tee „Balt. Semfopi“ bes apstelleščanas dabujuschī, bet ka wini nesinot tadeht tas notizis. (!) Un tomehr wini atkal „peesuhitito awiši kā dahwanu naw uškatijuschī!“

Ka wini pašchā strihbus leetā gandrihs ne kā nespehdami atbil-

bet redakcijai personiski usbruht, ir „zif nezif“ saprotams; bet ka wini til broschji zer, ka publika us wifu wihsji wineem doschot taisnibu un turklaht paschi taisnibu tihscham grosa, tas ir ne-isprotams, wifu masakais to newareja no muhsu laiku adwokateem sagaidit. Sawâ 10. num. mehš esam fazijuschji: „tagad it nebuht wairs naw swarigs tas jautajums, waj min. tgi pr. „Balt. Semk.“ strahda jeb strahdahs, waj ne, bet tikai tas jautajums: waj wini to ir solijuschees darit, waj ne?“ Tadeht mehš ne wis no winau lihdsstrahdashanas wehrtibas, bet tikai no mineta jautajuma esam runajuschji, un muhsu zeen. pretineeki tihschâ un — mehš esam peespeesti to issazit — launa prahta scho teikumu pahrgrosa, mums ar waru usteepdami, ka mehš esot fazijuschji: „tas nebuht ne-esot swarigs, waj wini pee „Balt. Semk.“ strahdajot waj ne?“ Kad minete tgi drukatus wahrduš ar tahdu broschibu pahrgrosa, ko taischu katrs war lasit, waj tad wineem teescham nahksees gruhti runatus wahrduš peemiršt?! Mehš safam peemiršt, negribedami jo asaki fazit, un atwehlam zeen. publikai schij „peemiršchanai“ wahrdu dot, kuru ta par jo rittigaku atsiht.

Ihpaschs peelikums pee adwokatū F. Weinberg un J. Einberg k. k. prozefes-raksta tani leeta „Baltijas Semk.“ redakcija pret adwokateem F. Weinberg un J. Einberg k. k.

deht peemiršchanas.

Minete adw. k. k. „Balt. Wehstn.“ 12. num. lituschji nodrutat schahdus peefihmejums, kas ar scho leetu paschu nelahda sakara gan nestahw, bet kuruš mehš tomehr saweem zeen. lastajeeem negribam aisturet, lai tee reds, la min. konsulenti sawu prozefi web.

„Baltijas Semkopja redakcijai.“

„Zif koti ne-augligs awischi strihds mums ari reebtu, mehš tomehr newaram augscheso atbildi atstahst bes eewehroschanas, tapeh; ka ta dod jaunu leezibu par sehrgu, kas bridsamaja laika schakuse Latweeschu awischneeziba parahditees“) un par kuras isdelbeschanu lateam Latweeschu laitraktu draugam jayuhlejahs. Schi sehrga it ihpaschi parahdahs personisku jautajeeenu apspreeschanâ. Winau dob rakstineeteem to ihpaschibu, kuru wahziji sauz „unverfrozen.“)

Tas pee daschahm jaunahm awischi mehds notikt, ka redakcija zaur lahdu pahrstatishanos isslubina par saweem lihdsstrahdneeteem wihrus, kas nemas naw sawu peedališchanos apsolijuschji. Kad schee nu tahdai isslubinaschanai pretotahs, bes ka ta zitadi paschu awisi aiskertu, tad lihds schim ari pee tahm wisprastalahm ultramontanu jeb sozials-demokratu) awischi nebij eeradums ar schahdeem pretotajeeem strihdu zelt, bet redakcija tos it klusi is sawu lihdsstrahdneetu listas isstrihleja. „Baltijas Semkopja“ redakcijai bij atkauts scho peeklahjibas litumu appahst.)

Droschiba, ar kuru „Balt. Semk.“ redakcija mums grih lihdsstrahdneezibu usteept, peln gan labaku leetu. Mehš koti wehlamees, ka tas no schihs redakcijas issauktais leezineets, klaji atsauktos, ne wis tapeh; ka mehš schaubitos, kam lastitaji schai strihda dos taisnibu, bet lai waretu redset, lahduš lehzeenus“) schi redakcija taisihs, kad winas paschas leezineeks buhs winas netaisnibu peerahdijs. Jeb waj „Balt. Semk.“ redakcija zere, ka ne weens ne-udrihstsees pret winau rakst, bishamees, ka ta to pehzet nenolamatu?) Celam mehš sawu augschâ minetu isslaidroschanu „Baltijas Wehstneki“ bijam slubinajuschji, mehš teescham dabujahm dsiredet padomu, labak klusu zeest, jo zaur pretoschanos til panahschot, ka „Balt. Semkopis“ muhs labi nosunischot, Mehš tahdu padomu newarejahm eewehrot, jo kad tagad tahdâ leeta klusu zeetihs, tad drihs peedshwos, ka Latweeschu redaktori ar rewolweri rotâ few appahdahs lihdsstrahdneetus.)

1) Teesa gan; ihpaschi schi sehrga parahdahs daschôs rakstôs, ko F. Weinberg k. „Balt. Wehst.“ rakstijis.

2) Waj muhsu zeen. pretineeki F. W. un J. E. ir „verfrozen“ waj „unverfrozen“, to laitam warehs mehrot is schi winau raksta.

3) Ta starpa schi til ir ta, ka muhsu zeen. pretineeki ir gan „apsoelijuschji.“

4) Kadeht muhsu zeen. pret. ihpaschi schihs partijas nem par peemebru?

5) Ir gan leeta pahrstatishanahs, ka mehš peh; schihs preekschihmes F. W. un J. E. ne-esam „isstrihlejuschi.“

6) Ja, kas to scheeerisjahm buhtu domajis, ka til daud; adwokateem us reisi usdrihstsees pretotees! Kahdi laiki naw japeedshwo!

7) Muhsu zeen. pretineeki laitam doma, ka lastitaji zitadi ne mas nedrihst, ka tikai wineem taisnibu dot!

8) Lehzeenus — tee muhsu zeen. pretineekeem leelahs koti patishami buht; laitam parasta leeta.

9) Nenolamatu — waj ta muhsu zeen. pret. delde to „awischneezibas „unverfrozen“ sehrgu“?

10) Ne kas min. adwokatū lgeem. par „kuraschi“, — laitam tadeht, ka tee pa diweem.

11) Un F. W. un J. E. lgeem no rewolwera (t. i. lahds pasihstams schaujams terozis) tahdas bailes, ka tee jau tagad sawu dsihwibu pret to grih apdroshinat!

Ka „Balt. Semkopja“ redakcija neekus runajuse, tas ari no tam redjams, ka ta pastahwigi rauga israhdit litumu sinaschanu, un la tapeh; naw saprotams, kadeht ta wehl buhtu wehlejuschs dabuht Rihgas adwokatatus par lihdsstrahdneeteem. Katrs kas buhs usmanijis, ka schi redakcija mehta juristigus nosaumumus: „fakts“, „Indicienbeweis“) u. t. pr., dos mums taisnibu. Ta pat katrs prakhs, ka tas gan nahfahs, ka mineta redakcija lihds schim saweem Rihgas adwokateem naw ne weena jautajeeena preeksch isslaidroschanas peesuhtijuse?

Mehš sawâ pirmaja isslaidroschanâ ne lahda wihs negribejahm „Balt. Semk.“ aiskert un tapeh; par winau nelahdu spreedumu netaisjam,“) bet kad winau redakcija til nepeeklahjigâ“) wihs eesahl, sawas rellamos“) peh; issazitus neekus aistahweht, la tas tagad noteet, tad mehš ari negribam slehpt, ka mehš jau schihs awises tagadeja gara un stahwolta peh; eslatitos par peespeesteem, no katras peedališchanas pee winas atturetees.17)

No Peterburgas mums peenahst schahds raksts un luhgums, lai to sawâ lapâ usnemam. To daridami mehš zeram, ka zeen. lastitaji nekaunosees par scho ruhmes aishnemshanu bes kaut kahda eemešla. 12 kungi is Peterburgas peesuhsta redakcijai rakstu un dod tam to wahrdu „Peterburdsneeku wehstule;“ tē ronahs atkal ziti 18 k. k. Peterburgâ, kas tura par wajjadshgu apleezinat, ka wini pee teem 12 nepeederot, it ka Peterburgâ pawisam tikai 30 Latw. dsihwotu! Kâ wiseem pasihstams, jaunahs laikôs til rets kahds awihs raksta sem sawa pilna waj ihsta wahrda, un ta tad, ja wisas tahdas atsaukschanahs gribetu nodrutat, it lehti waretu gaditees, ka par peem. ja weens is Kursemes rakstiteu un fewi sauktos par „lahdu Kursemneeku,“ ka tas daud;reis noteet, wiseem ziteem Kursemneekteem no tam isaugtu ta teesiba pagehret, lai awihs nodrutâ winau atsaukschanos, ka wini tas „kahds Kursemneeks“ nawa? Tahda pat teesiba tad ari gan buhtu katras gubernas, katras pilsehtas, katras walsts un beidsot wisas pasauls eedshiwotajeeem, ja kahds is winau widus bes pilna waj ihsta wahrda usdoschanas ko rakstiteu, kas teem ziteem naw pa prahtam. Kur ar tahdu jaunu eegrosijumu aiskluhtu, katrs warehs lehti nolemt. Tadeht kad mehš schini reisa tomehr tahdu ne-attaisnotu (unmotivirt) atsaukschanos usnemam, tad tas noteet tikai ahrfahrtigi un lai mums pat schini leeta newaretu pahrmest, ka mehš lahdu atsaukschanos waj atbildi ne-esot usnehmuschi; tomehr no leetas paschas runajot mums japeemin, ka peh; muhsu domahm scheeem 18 lgeem pawisam truhsta teesibas, saweem 12 lihdsreedshiwotajeeem wispahrigôs wahrdôs ari tikai lahdu pahrmeshanu spreeduma formâ issazit, kurpreti kuram katram taisnibas mihslotajam ir pilna teesiba, tahs tani mineta wehstule B. D. lgam issazitas pahrmeshanas atspehtot jeb par netaisnahm usrahdit. Tee 12 tgi naw wispahrigi no B. W. waj winau redaktora k. kaunu runajuschji, — wini ir katru winau pee wahrda peesaukschi un tadeht ir pret taisnibu, kad winas ar wispahrigahm aishnemshanam meelo.

12) Ta ta, pamajam jau sahl nahst pee gaismas, tadeht min. adwokatū tgi. us mums til pitti: mehš esam schakuschji winau robeschâs medit un wineem bail, ka nepeetruht ta medijuma. Teesa ir gan: kad laudis teesu leetas paleet jo gudrati, tad adwokateem majal darba. Brihnumš, ka mehš to ne mas nebijahm eewehrojuschji; bet kas tur wainigs, ka atkal paschi adwokatū tgi. Buhtu wini par teesu leetahm preeksch Latweescheeeni ko rakstijuschji, tad mehš labpraht tahdu rakstu weeta nestum stahstinas, ar lurreem alajsch wairat draugu, bet ihpaschi wairat draudsenu war eguhtees, ne ka ar raksteem par praktiskeem jautajumeem un teesas leetahm.

13) Lihds schim nu gan wehl nebija dsirdets, ka schos „nosaulumus“ til adwokatū tgi. drihstot wallat, bet tomehr luhdsam peedoshanu, ka mehš schihs diwi F. Weinberg'a un J. Einberg'a tgu. majorats-muischas esam usdrihstsejuschees par wispahrigu ihpaschumu usluhtot.

14) Tas bija koti schehskirdigi.

15) Na nu, waj muhsu raksts teescham bija „nepeeklahjigs“? Mehš domajam, ka tas pret muhsu zeen. pretineeku rakstu ir la Holandeeschu audelis pret Leischu maisu-drehbi.

16) Al, — muhsu zeen. pretineeki doma, ka ar winau wahrdeem spehtu wifus. Latweeschus pee aushm sawiltt kopâ! Na, ka jau wihs sen buhtu „Balt. Wehstnecha“ tarbâ!

17) Ta ir pareisi: pirms labi beesi un beigâs — par kreetneem smeekleem ari jagahda. Mehš saweem zeen. pretineekeem no frds esam pateizigi par scho beidsamo granatu-bumbu, kas mums besgaligus smeeklus padawja. Bet mums ta isleekahs, it la tee zeen. adwokatū tgi. taischu buhtu pa daud; augsti uslahpuschi. Kâ winau klienti (taisnibas mekleetaji) scho augsto stahwolti lai safneds? Waj teem nebuhs til un til daud; reises walti jabrawâ un naudele japatehre? Un waj winau prozefes zaur to ne-nokawesees, — waj wini nekritihs leeta slahde, ka schini grehlu pasaul; jau dascham labam atgabijees, kas sawu padomneeku ihsta laika newareja sababut?

Schee jautajumi mums leelahs daud; hwarigaki buht ne ka tas jautajums, ko muhsu zeen. pretineeki daritu, kad tas un tas buhtu, kas tagad nawa.

Mineto 18 kgu rakstis štan tā;

„Zeenijama „Baltijas Semkopja“ redakcija,

teef luhgta, šcho maso šinjuumu šawas awihšes „wispahrigā dakā“ uš-
nemt:

„Mehs apakšā parastijuschees zaur šcho apleezinajam, ka
mums pee 7ā un 8ā „Balt. Semkopja“ numurā nodrukata, par „Pe-
terburdsneeku wehštuli“ nosaukta raksteena naw nekahdas dalibas un
ka wehštules rakstitejem, kas tif nopeetnōs pahrmētumōs zeenijamam
„Balt. Wehštnešča“ redaktorim sawu wahrdu weetā ar lahdeem bur-
teem parastijuschees, tahdā wihe nebija nekahdas teesibas sawu rak-
steenu par „Peterburdsneeku wehštuli nosaukt.“ Peterburgā 20ā
Martā 77 g. Rahdi Peterburgā dšihwodami Latweeschē:

M. Bruhms Apteekas ihpaschneeks, G. Dünthers, Ahrstis J.
H. Awotinsch, rentiers. F. Orgswalds, teesās leetu-kandidats. P.
Gutmans, skolotajs. M. Kemmils, gimnāzijas skolotajs. R. Dres, š-
kolotajs. B. Kampe, stud. jur. Sterstis, stud. jur. D.
Pelš, skolotajs. Baumann Kārlis, gimnāziju skolotajs un hofrats.
T. Dreimanis skolotajs. A. Surjans, stud. mus. Krogsemju Wikus,
skolotajs pee gimnāzijas. M. Kluffinsch, skolotajs. J. Gruenberg,
Gimnāzijas skolotajs. Rosenthals, stud. aed. Peterson topografs.

Zelgawā. Leel-upes ledus šahka eet 25. martā pehz pušdee-
nas. Uhdens šahweja 9 pehdas un 6 zelli. Pirmā un otrā leel-
deenā uhdens šahweja 10 pehdas 6 zelli. Tagad uhdens labi notritees
un ledus glušchi igahjis.

Zelgawā. Šchejenes amatneezibas beedriba nodomajusi ih-
pašchu namu eegahdatees.

No Bauskas 18. martā. Bija gan stingra, weseliga un
laba seema. Tikai ap seemas-šwehtkeem ta pajokojahs, ir Mūhšes upe
šahka toreij Leelupi tramdit. Tatschu ap un aif Zelgawas pehdeja
leelaka un štipraka buhdama wehl tiku noturejahs. Wehlat seemelis
Mūhšes upes tezešchanu jo drihs aptureja un tai pa wišam muti aif-
bahša, ta ka šchi lihds šchihš deenas rihtam it rahmi un klufi ištūrejahs.
No 15. marta apmetees šilts laiks, leetus un tee ap Bausku buh-
dami masee štrautini to ta no seemas meega ištūrejeja, ka ta ušmo-
dušees šawu ledus deki ar tahdu waru uš leiju pludinaja, ka weji
kandis to newar atgahdatees. Mūhra krogam ledus šneedšahs gan
drihs lihds logeem. Kautschu muišas Leijas krogā uhdens bija eel-
šchā 7 zellus augstumā. Šumprawmuischās masajam Sofu krodšinam
tif jūnts ween bija no uhdens ahra. Tahs pašchās muišchās bran-
kusi — štrahdneekem pušdeenu ehdot — ledus eelaušees pa logeem
un durwihm, nolaušis pumpjus, apgahšis katlus un kublus un nogali-
nājis 4 širgus; 2 širgi pawišam aifrauti projam, ka no teem ne šinas.
Bornsmindeš Leijas krogā uhdens bijis lihds puš logeem. Šlapji,
galdi, gultas un zitas leetas apgahštas un ispoštitas. Un wišs tas
tif peepeschē notizis, ka kandis newarejušchi it ne ko isglahbt. Ari
otrā puše Bauskai uš Leičhu puši Ehrščku muišchā bija pilna ar
uhdeni, ta ka lopini pelbus no štakeem peldeja ahra. — Lihds ar šcho
pawafari ir Bauskas pilšehtā nandas-noguldšchanas un-aifseeneschanas
banka ušplankuše un, ka dšird, maija mehneši jau šahšchot štrahdat.
Šchini nedelā kluwa tee peeži direktori išwehleti lihds ar weenu kafeeri.
Šchāi nandas bankai ir lihds šchim lihds 60 lojektu, no kureem katris
ir weenu rubli eemakšājis uš ne-atdošchanu un 25 rubli ir atkal ja-
eemakšā, par kureem, ja tee uš reis eemakšati — tos ari war ilgā
laikā mehnešchā makšchāchanas eemakšat — dabuhn augtus un ja no
bankas ištahji, tad dabuhn nandu atpaka. Kaut jeb tahda šlawena ee-
rikte jo drihs šahstu štrahdat! Žit dāšchš kristigs žilweš tad tiktu is-
glahbtis no „bahrsdaino“ weškeem! Runā ari, ka no Bauskas uš
Šaunjelgawu telegrafa drahti šteepšchot.

Deemeris.

Rihgā. 26. martā nomiris grahmatu drukatajs Ferdinands
Eduards Häckers. Ka šinams, Häckera apgahdeena dāudš grahmatas
Latweeschu walodā isnahkuschas. Wišch bija taišnigs goda wihrs,
beš wiltus un egoisma. Meers wina pihschkeem!

No Wez-Peebalgas. Mūhšu nek. Kronwalda tehwa brau-
geem peenešu ari to preeka-wehsti, ka ari wina otris dehlinsch Olgerds
ar Deewa palihgu turpmā tahdās pašchās peemihligās un Deewam
patihlamās rokās atradišees, tahdās wina wezakais dehlinsch no janw.
mehnešchā jau atrodahs, tā to „Balt. Semkopja“ 9 num. šinju.

— a —

Peterburgā šahdā weefnizā diwi jaunelki apzeetinati, kas pa
dšelfšzetu iš Maškawas atbraukuschē un pee kureem 25000 rub. atrasts.
Pee apzeetinašchanas ištahdijees, ka wezakajam, kurech loti bahls išt-
skatijees, wehderā rewolwera lobe eeshānta. Šaunelki newarejušchi
ušrahdit, kur tif dāudš nandas nehmušchi, tapehz Peterburgas polizija
telegrafeerejuši uš Maškawu. Turenes polizijai ari išteweēs nošegumu
atklahbt. Pahrschautais jaunelkis šauzees Burenins. Maškawas po-
lizija drihs ištahdijusi šinat, ka tur šahda pilšone Burenina dšihwojuši,
kas nandu uš leelahm prozentehm leenejuši un zaur toš bagata tapuši.
Winas forteli atraduschē ar aifšarawo atšlehu aifšlehtu. Štabā
atrasta leela nekahrtiba, šeweeschu drahnas un šelta leetas gulejušchās
pa grihdū ištwehtatas. Sem ištabas bijis pagrabs; tur atraduschē
Burenini šahdā faktā notautu. Galwa tai bijusi wišs peeres ar lihku
nāsi pahrschelta un nāsis rehtā pamešis. Pee lihka ari atrasts re-
wolweris, iš tura diwi šchahweeni bijušchi ištchauti. Naw jašchahbahs,
ka Burenins šawu mahti nogalinājis. Šahdā wihe wišch šchahweenu
wehderā dabujis, tas wehl naw šinams. Burenins 18 g. wezš, wina
beedrim tikai 17 g. Ta leeta tagad ismellešchā.

No ahšjemehm.

Politikas pahrskats.

Turku waldbiba leelwalstu preekšchlitumus šinamā pro-
tokoli naw peerehmuse. Kara-manifesti teef šagatawoti;
kara (šaikam štarp Kreewiju un Turziju) tura par ne-ištbeh-
gamu leetu. Šuhtnis, kas no Turku waldbibas pehz grafa
Šchuwalowa preekšchlituma uš Peterburgu buhtu šuhtams,
šai ar Kreewiju waretu par meera nolihgumeem apšpreešt,
naw ne eezelts, nedš šuhtits. Montenegrijas širšs šawam
kara-pullkam ir dewis pawehli, šagatawotees un uš Bosnijas
robeshchahm dotees. Mūhamedaneeschē Bosnija padara atkal
leelus waras-darbus pee kristigo šeweeschēem, tos šagahni-
dami, un notauj šlepeni behrus un wihrus, šamehr waldbiba
tos wainigos ne pee atbildes ne-aizina.

Šchihš pa dakai zaur telegrafu, pa dakai zaur raksteem atnah-
kuschās ištās, bet šwarigas šinas apleezina wišu to pa dakai jaw no-
teekam, ko mehš šawōs politikas pahrskats jaw šenat paredšejahm
nahkam. Un wairal ne tā mehš šenat ištšaidrojušchi, mehš par šcho
leetu ari šchodeen nešpehjam šazit. Šanogaida, kas turpmā notiks.
Tikai peeminešim wehl, ka Anglija šawā politikā naw labjušehš, bet
jo drihsat wehl gāiškahi peerahdijuse, ar šahdu šihštibu ta Turkus
un lihds ar to šawas nahkamibas pamatus andeles un politikas šinā,
aifstahw. Mehš jau šinam, žit ilgi ta to leetu wilka, lihds tas mums
jaw pašihstamais protokols kluwa parakštits, un šaut jo tanī no tam
ne wahrdina nestahw, ka Kreewijai šaws kara-špehšs buhtu jašauz
uš mahjahm, tad Anglija tomehr tagad ištaka, ka šchim protokolam
ne-efot ne šahdas wehrtibas, ja Kreewija šawu kara-špehku ne-atsauzot!
Bet Kreewija šchoreiš pehz Angtu prahta newarehs wis darit, ihpašchi
eewehrojot, šahdi waras-darbi pret kristigeem atkal no jauna noteef.

Širšis Bismarks paleef amatā, bet ar šeisara atwehli lihds
augusta mehū. eet urlaubē, tomehr šeisars aisturahs wina padomu
ari urlaubes laikā eeprašit, ja tas buhs wajjadšigs. Bismarka weetu
ištildihš pa to šaitu ministēri Hoffmans, Būlows un Kamphausens.

Italijas un Franziyas waldbibas weenojušchahs par tam, kas
tahm buhs darams, tad tagadejš pahwests, kas 85 gadus wezš buh-
dams loti wahjšch, mirtu un wina weetā buhtu žits pahwests eezelams.

G. M.

Atbildes.

J. Preedit, semkopis Mūhjenē. Baltijas Semkopim ušbrudami un wina
redaktori šajji apwainodami, žuhs domajat pateesbu atklahjušchi un uš tam atbal-
stidamees prasat no mums attaišnoshanos! Praštahs attaišnoshānās weetā žums
tikai waram atbildet, ka pehz pateesibas žendamees un taišnibu aifstahwedami, ari
žums šawu ištelnitu teesu nešegšim.

Atbildošchais redaktors un ištewejs: G. Mather's.

Jaundibinatas

„Stendera peeminas-sihmes-komitejas“

zeen, lozekkus un tos, kas pee tahs grib peedalitees, es sa-
aizinu us pirmo fahrtigu sehdeschanu Jelgawa, 14. aprili f. g.
pulk. 12 pusb. Schirtenhoferā namā.

Deenas fahrtiba: Darischanu wadonu zelschana un programa
fastahdischana.

G. Mather's.

Tos „Balt. Semf.“ apstelletajus,

kas par apsteliteem eksemplareem pr. 1876. un 1877. gada
peenahkamo maksu wehl nau peesuhthijuschi, usaizinam, to drihsunā
isdarit. Peeminedami, ka pasta tahluma waj zitu tai brihdi
nepahrsphejšanu kawekku dehl naudu warehs wehlaki peesuhthit,
mums tatschu nenahza prahā, ka shee kawekli waretu bes gala
buht. Tadehl mehš zeram, ka ar scho usaizinashanu peetiks,
katru us sawu peenahkumu atgahdinat; jo no laifkraksta isdeweja
gan war pagehret, ka tas sawu peesolishanu publikai preti ispilda,
bet tatschu nē, lai tas pee tam wehl tuhkstoscheem rubku preeksch
faweem lasitajeem aisleek.

Ekspedizija.

Labi dihgstoschas tihras

ahbolina sehklas

pahrdbod

Ziegler un beedris,
Rihgā, leelajā pils-eelā № 19.

[4-6]

Jaunpils Kaulainu mahjās

(Kursēmē) taps 12. aprili f. g.

uhtrupe

notureta, kurā daschadas leetas, ka rati, drahnas un wehl zitas pee
šaimneezibas peederigas leetas, tapat ari firgi, gowis un bites taps
pahrdbotas.

R. Garrett un dehli

peedahwā is sawas 1778 g., atwehrtās
wezafās Anglijas semkopibas mashinu fabrikas, par loti
slawenahm atsihtas

lokomobiles,

garainu kufamas mashines

wisadā leelumā no 4 lihdi 10 firgu spehkeem. — Lehtakee zenni. —
Labakee nolihgumi.

Weenigā pahrdboschanas weeta pee

J. W. Grahmann Rihgā,

Nikolai-eelā blakus strehlneeku dahrsam.

Semkopjeem pasinoju,

ka manā fabrikā war dabuht par peeklahjigu zenu un ar galwoššanu pehž Baltijas
politechnilas pahrdausichanas stanzijas analisehm: **Kaulumiltus, superfosfatus,**
kalifashli, kainitu u. t. p.

Preeksch dšels un sehrauda ruhdischanas pulveri samaltus ragus.
Wehmeri, mahlderu u. z. amatneeki war dabut lihmgaleru par 1 rub. 60 kap.
lihdi 2 rubl. pudā.

Preeksch barokku un audsejšanu lopu ehbinaschanas kaulu miltus.
Tri peenemu apstelleschanas us Anglu- un Wahzu-superfosfateem, wisahm guano
sortehm u. t. p. un apgahdaju ar procentu apgalwoššanu par mehrenato tirgu. Tee
kas pee manis pehret wairat ka 200 pudus weenā, reisā war us mana rehšina list
politechnikumā pirto prezi pahrdausit.

Richard Thomson

Rihgā.

Fabrika ahrpujs Jahna wahrteem pee uhdensskuntes.

No Kuršischu pagasta waldischanas top
zaur scho sludinats, ka 500 mehri rubfu
un 500 mehri meeschu no shejeenes ma-
gafines tai 21. aprili f. g. masafās datās,
us wairatolishanu pahrdboti taps.
Kuršischās, tai 20. mērz. 1877.

Laba eebrautshanus weeta ar schenki
un restoraziju ir isihrejama katoku eelā.
Ja-apwaižajahs pee M. S. Löwensteina
leelā eelā № 9.

Tai zela no tirgus-platscha lihdi Jafs-
mana bahrinu-namam ir 15. martā pa-
subuse weena salotama mahjas durwu

atflehga.

Godigais atradejs top luhgts, to nobot
pret 1 Rbl. f. pateizibas algas Gork L.
apteki.

Staidras un labi dihgstoschas **bastard-
ahbolina sehklas** par lehtatu zenu ne tā
is ahršemes, ir pahrdbodamas. Kur? war
dabut finat „Balt. Semf.“ ekspedizija.

van Dyk,
Rihgā,
leelā smilshu eelā
Claytona
lokomobiles, kuf.
mashines,
Packarda
superfosfats

un wisadas zitas laufšaimn. mashin. u. rihki.

**Kufamahs-
mashines**

ar moaitu, firgu- un rohu-spehku dšenamas,
labibas-wehtifchanas-

effektu-mashines

leelā iswehli no lehgera pahrdbod

Ziegler un beedris,

Rihgā, leelajā pils-eelā № 19.

Siteju- un stistu-

kufamahs-mashines

— ar rolahm un fihšahm dšenamas —
kuras zaur sawu salishanu ari pee mums
tā loti derigas israhdijschahs — ar mihnu
lehgerem un ar dšesu- maj kola-stellehm;
wisadus Angleschu- un Sweedru-
arklus;

dšelsu nandās- un wehrtibas- pa-
pihru stapius preeksch pagasta wal-
discham — [185]
pahrdbod no lehgera

Ziegler un beedr.,

Rihgā, leelajā pils-eelā № 19

Kurf. bishu-kopsh. beebribas un
winaš I. nodafas lozekkus

šaižina us

general-fapulzi

14. aprili f. g.

pulkst. 12 pusb. Jelgawā Schirtenhoferā
namā

šatumu-šwehtku dehl

Presidents G. Mather's

Deefas mekletajeem

baru šinamu, ka peenemu prozesē leetas
preeksch wisahm Widemes teesahm un ša-
stahdu luhgšchanas un juhšibas rakstus
preeksch Waldošča Senata un Ministe-
rijahm Peterburgā.

Mans dšihwoolis ir Rihgā, Leelajā
Rehninu eelā (Groke Königsstraße) № 28,
netahli no linu šwareem un Wahzu amat-
neeku beebribas (Gewerbverein).

Runashanas laits ir preekschpušeenā
no pulkstien 8-11 un pehpusb. 3-4.

S. Weber-Maraidotis,

Hofgerichtes un Rahtes advokats.

[6-6]

Zeenijamus semkopjus, kas gribetu
eetaist

**semkopibas- un amatneezibas
darba-weetas,**

tā. šudmalas preeksch milteem, stehrlelehm,
kaleem maj eljas; tā pat ari šahgu-šud-
malas, keegelu zeptus, semes-maltas spai-
bus, wilnas-fahrtuwes, waj alus-bruhšchus
un brandwihna dedšinatuwes, darom zaur
scho us to usmanigus, ka žiwil-inscheneeris
H. Dietmann kungs, kas wairat gabus
ar tahdahm leetahm darbojees un tahs
ismehginajis, peedahwajahs preeksch plahnu
šagatawošchanas, eenahšchānu- un isbo-
schānu-aprehšinaschanas un padoma peedo-
schanas, tahdā wišē tas wislabaki šba-
rams, un nem preti tahdus ušdevumus
šawā kantori

Ziegler's un beedris,

Rihgā, pils-eelā № 19.

G. Sieslack'a

grahmatu- un bilshu-drukatawā
Jelgawā,

pee tirgus-platscha, ir šahhdas no wina
pafcha apgahdatas, jaunās grahmas
tagad pat tā isnahšchās un wišās
Baltijas grahmatu-pahrdbotawās
dabujamas;

Jauna Pawahru-grahmata ar
700 rezepthm.

Kundse par semnezi,

no Siameta Jahna. 15 kap.

Godigais Jehkabs.

30 kap.

Moseedsees, bet tomehr newainigs,
no Lappas Wahrtina. 35 kap.

Pirma firds-pulkstschana,
no Siameta Jahna. 10 kap.